

HELGELAND AVFALLSFØREDLING IKS
Postboks 1295 Sentrum
8602 Mo i Rana

Saksbehandler:

Torunn Slettebmark Hovden

Inspeksjonsrapport: Inspeksjon ved HAF - Røssvollhei - deponi for ordinært avfall

Kontrollnummer: 2020.003.U.FMNO

Kontaktpersoner ved inspeksjonen:

Fra virksomheten:

Knut Hatlen

Fra Fylkesmannen i Nordland:

Torunn Slettebmark Hovden

Andre deltagere fra virksomheten:

Trond Johansen

Merethe Aasen

Espen Martinsen

Andre deltagere fra Fylkesmannen i

Nordland:

Tilde Nygård

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler resultatet fra inspeksjon ved HAF - Røssvollhei - deponi for ordinært avfall den 12. og 13. oktober 2020. Rapporten er å anse som endelig dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Fylkesmannen i Nordland avdekket 5 avvik og ga 1 anmerkning under inspeksjonen.

Fylkesmannen ser alvorlig på avvik 2, som er gjentakende fra revisjonen i 2018.

Avvik:

- HAF IKS har deponert avfall som ikke er tillatt å deponere i henhold til avfallsforskriften
- Mottakskontrollen ved deponiet er mangelfull
- Deponiet er ikke utilgjengelig utenom deponiets åpningstider
- Registrering av deponert avfall er mangelfull
- Avfallsforskriftens kap. 9 vedlegg II var ikke gjort kjent/implementert i bedriften

Anmerkninger:

- Rapporterte mengder deponert avfall i egenkontrollrapporten stemmer ikke overens med faktisk deponert avfall i 2019

Avvik og anmerkninger er nærmere beskrevet fra side 4 og utover i rapporten.

Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet på side 3.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

26. oktober 2020	Torunn Slettemark Hovden	Oddlaug Ellen Knutsen
dato	kontrollør	seksjonsleder

Fylkesmannen i Nordland

Kopi av rapporten sendes til:

- Rana kommune

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: HELGELAND AVFALLSFOREDLING IKS	
Organisasjonsnr.: 974010275	Eies av: 971140496
Bransjenr. (NACE-kode): 38.110 - Innsamling av ikke-farlig avfall	

Kontrollert enhet

Navn: HAF - Røssvollhei - deponi for ordinært avfall	Anleggsnr.: 1833.0062.03
Kommune: Rana	Fylke: Nordland
Anleggsaktivitet: Deponering	
Tillatelse gitt: 26. juni 2009	Sist endret:

2. Bakgrunn for inspeksjonen

Inspeksjonen ble gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes. Tilsynet var et utrykningstilsyn for å følge opp et varsel om ulovlige forhold ved praksisen for deponering av avfall på Røssvoll.

Tilsynet ble gjennomført i medhold av forurensningsloven § 48.

Inspeksjonstema

- Internkontroll
- Mottakskontroll ved deponiet
- Avfall

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under inspeksjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under inspeksjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

3. Oppfølging etter inspeksjonen

HAF - Røssvollhei - deponi for ordinært avfall plikter snarest å rette opp de avvik som er beskrevet i denne rapporten. For at Fylkesmannen skal kunne avslutte saken, må HAF IKS

innen **30. november 2020** sende en skriftlig redegjørelse som viser hvordan avvikene er rettet.

Svarbrevet skal sendes til Fylkesmannen i Nordland(fmnopost@fylkesmannen.no).

Ettersom avvik 2 er gjentakende fra revisjonen i 2018, ser vi alvorlig på dette avviket, og kommer derfor rutinemessig til å følge opp dette tilsynet med et oppfølgingstilsyn innen seks måneder.

4. Vedtak om gebyr

Vi viser til varsel og informasjon om gebyrplikt som ble gitt til virksomheten den 6. oktober 2020. Virksomheter skal betale gebyr for kontroll utført av Fylkesmannen i samsvar med § 39-3 i forurensningsforskriften. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Gebyrsatser for kontroll av virksomheter etter forurensningsloven er fastsatt i forurensningsforskriften §§ 39-7 og 39-8.

På bakgrunn av medgått og forventet ressursbruk vil HAF IKS bli ilagt et gebyr på kr 26 700,- for inspeksjonen, jf. forurensningsforskriften §§ 39-7 og 39-8. Dette tilsvarer gebyrsats 2 for tilsyn av inntil en dags varighet, og er én sats høyere enn varslet. Årsaken er at det er gått mer tid enn først beregnet i arbeidet med dette tilsynet. Virksomheten vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen. Vi viser for øvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Klageadgang

Vedtaket om gebyr kan påklages til Miljødirektoratet, jf. § 28 i forvaltningsloven. Eventuell klage bør være skriftlig begrunnet og adressert til Miljødirektoratet, men sendes via Fylkesmannen i Nordland. Fylkesmannen vil vurdere endring av vedtaket eller sende saken videre til Miljødirektoratet for endelig vedtak. En eventuell klage vil ikke føre til at vedtaket om gebyr blir utsatt, så gebyret som er fastsett ovenfor må uansett betales inn. Dersom Miljødirektoratet tar klagen til følge, vil for mye innbetalt beløp bli refundert.

5. Innsyn

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via postjournalen til Fylkesmannen i Nordland (jf. offentleglova).

6. Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1

HAF IKS har deponert avfall som ikke er tillatt å deponere i henhold til avfallsforskriften

Avvik fra:

Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) §§ 9-4 og 9-6
Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven fra Fylkesmannen, punkt 3.1.3

Kommentarer:

Dette gjelder fraksjonen som kalles "Fett fra slamutskiller" i HAF sine registreringer over leveranser til deponiet i 2019. Denne varen er transportert med en av Østbø sine slambiler og utgjør totalt 135 tonn i 2019. Ifølge registreringene er dette hentet fra Westcon én gang, fra Morten Reinfjell én gang og Nortura seks ganger. De resterende 19 leveransene med dette varenavnet har ingen merknad om avfallsprodusent, men det kom fram under tilsynet at det meste trolig kommer fra Nortura.

Ingen av de som ble intervjuet kunne med sikkerhet gjøre rede for hva slags avfall som er blitt lagt på deponi under dette varenavnet. Driftsleder og driftskoordinator mente imidlertid at det var snakk om vandig (flytende) avfall, muligens fra spyling av golv på slakteriet. Ut fra EAL-koden på leveransenes tilhørende basiskarakteriseringsskjema, var det slam fra olje/vann-separator, men i lys av øvrig praksis på HAF for utfylling av disse skjemaene, bør ikke dette tillegges stor vekt (se avvik 2).

Dersom varenavnet er rett, og det er fett fra slamutskiller på slakteriet til Nortura som er levert under dette varenavnet ("Fett fra slamutskiller"), er dette et brudd på forbudet mot å legge organisk nedbrytbart materiale på deponi. Dersom varen er veid inn under feil varenavn og det ikke er organisk materiale, er det likevel et brudd på deponiforbudet, ettersom det heller ikke er tillatt å deponere flytende avfall på deponi.

Avvik 2

Mottakskontrollen ved deponiet er mangelfull

Avvik fra:

Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) § 9-11, jfr. vedlegg II
Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven fra Fylkesmannen, punkt 3.1

Kommentarer:

Kontrollen av avfall ved mottak til deponiet er mangelfull og i strid med regelverket på flere måter. Dette er listet opp under. Alle referanser til lovtekst er referanser til avfallsforskrifta.

1. HAF mottar avfall til deponi på tross av at basiskarakteriseringene ikke er komplett og ikke tilfredsstiller forskriftskravene (§9-11, jf. vedlegg II) og tillatelsen pkt. 3.1.1.2

HAF kunne legge fram totalt 19 basiskarakteriseringsskjemaer fra 2019. Disse er stort sett utfylt av driftskoordinator, delvis i samarbeid med transportør. Det er som hovedregel fylt ut ett skjema for avfall med lik varekode levert av samme transportør. Alle basiskarakteriseringsskjemaene fra 2019 er ufullstendig og feilaktig utfylt. Blant annet er transportør er oppgitt som avfallsprodusent, og det er konsekvent oppgitt feil

avfallstoffnummer. I stedet for avfallstoffnummer etter NS 9431-2011, er de fire første siffer i EAL-koden benyttet.

Det er avfallsprodusenten som har plikt til å basiskarakterisere avfallet og dokumentere dette (f.eks. i form av et basiskarakteriserings skjema) før avfall leveres på deponi. Driftsansvarlig for deponiet har ikke adgang til å ta imot avfall til deponi uten tilstrekkelig dokumentasjon av hva avfallet inneholder og hvilke egenskaper det har. Alt avfall som er deponert på Røssvoll i 2019, har HAF deponert uten at avfallet har vært tilstrekkelig basiskarakterisert. Etter §9-11 skulle avfall som ikke oppfyller kravene til mottak ha vært avvist.

HAF deponerer slam fra renseanlegget for sigevann i et eget område på deponiet og har gjort det siden renseanlegget kom i drift i 2017. HAF er å regne for avfallsprodusent av dette slammet, men har ikke basiskarakterisert dette avfallet før det er blitt lagt på deponi.

2. HAF gjennomfører ikke tilstrekkelig visuell kontroll av mottatt avfall (§9-11, jf. vedlegg II pkt. 1.4)

Driftsansvarlig har ansvar for at hvert lass som leveres for deponering blir inspisert visuelt **før og etter** lossing. En slik rutine er beskrevet i HAF sin prosedyre «P07.03.02 Drift av deponi», men gjennomføres ikke i praksis. Ettersom de faste transportørene har tilgang til deponiet utenom åpningstid (se avvik 3), kan de levere avfall uten at driftspersonell fra HAF gjennomfører visuell kontroll før lossing. Den eneste visuelle kontrollen som gjennomføres i slike situasjoner, er at driftspersonell går en runde neste dag og ser over hva som er deponert i løpet av stengetida.

3. Stikkprøvekontrollen ved mottak mangler (§ 9-11, jf. vedlegg II pkt. 1.4 + tillatelsen 3.1.1.3)

Etter punkt 1.4 i vedlegg II i deponikapittelet i avfallsforskriften, skal det gjennomføres en stikkprøve av hvert 100. lass som leveres til deponi. Stikkprøvene skal testes for å vise at avfallet er i samsvar med dokumentasjonen (basiskarakteriseringen). HAF har ingen dokumentasjon på gjennomførte stikkprøver, og det kom fram under intervjuene at stikkprøvekontroll i praksis ikke finner sted. Under intervjuene ble det vist til ett tilfelle der HAF har testet TOC-innholdet i gips som allerede lå på deponi. Dette er ikke tilfredsstillende som stikkprøvekontroll av hvert 100. lass.

4. HAF kontrollerer ikke at avfallsprodusenten verifiserer avfall som oppstår jevnlig (§ 9-11, jf. vedlegg II pkt. 1.3)

For avfall som oppstår og leveres jevnlig, skal avfallsprodusenten sørge for at avfallet blir verifisert. Verifikasjonen skal vise at avfallets egenskaper er i samsvar med resultatene av basiskarakteriseringen. Avfallsprodusenten skal verifisere slikt avfall minst én gang per år, og oppbevare verifikasjonsrapporten minst inntil neste rapport foreligger. Dette er ett av kriteriene for mottak som HAF må drive i henhold til, etter §9-11. HAF kan ikke fremlegge dokumentasjon på at de har krevd slik verifikasjon ved mottak av avfall som oppstår jevnlig.

5. HAF har ikke dokumenterte prosedyrer eller praktiske rutiner for hva som skal vekke mistanke om at mottatt avfall kan være ulovlig å deponere eller forurenset slik at grenseverdiene i pkt. 2.1 i vedlegg II overskrides (§9-11, jf. vedlegg II pkt. 1.2a)

Det kom fram under tilsynet at de som sitter i mottakskontrollen ikke har noen bestemte kriterier for hva som skal vekke mistanke om at avfall kan være forurenset eller ulovlig å deponere. HAF har aldri krevd analyserapporter av avfallsprodusent og har aldri avvist avfall til Røssvoll. Sett i lys av at ingen har bedt om resultater på TOC-resultater av en vare som kalles «fett fra slamavskiller», og at en avfallstype som omtales som «rennende»/ «vann» ikke blir avvist fra deponi, bør slik mistanke ha funnet sted. HAF IKS tar også imot gipsavfall til deponi der pappen fortsatt henger på, men har ikke krevd analyserapporter fra avfallsprodusenter for å undersøke om det er mer eller mindre enn 5 % organisk innhold i gipsavfallet (vedlegg II punkt 2.2.1).

Avvik 3

Deponiet er ikke utilgjengelig utenom deponiets åpningstider

Avvik fra:

Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven fra Fylkesmannen, punkt 3.1.1.4)

Kommentarer:

I tillatelsen til deponiet står det at deponiet skal være sikret mot adgang for uvedkommende og være utilgjengelig utenom deponiets åpningstider. Det kom fram under tilsynet at faste transportører har tilgang til deponiet også etter stengt tid. Dette er et brudd på vilkår 3.1.1.4 i tillatelsen. Som følge av denne praksisen får dere brudd på kravene til mottakskontroll og deres egen rutine for mottak av avfall til deponi (P07.03.01).

Avvik 4

Registrering av deponert avfall er mangelfull

Avvik fra:

Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) § 9-12

Kommentarer:

Den mest fullstendige lista som HAF har over deponert avfall, er lista over leveranser per transportør og varetype. Denne lista produserer transportørene i stor grad selv, ettersom de har adgang til selv å veie inn på vekta og registrere varenummer og varenavn. Lista gir ikke informasjon om avfallets opprinnelse, type avfall, avfallets egenskaper eller avfallsprodusentens identitet, som er blant kravene til registrering i henhold til avfallsforskrifta §9-12. Basiskarakteriseringsskjemaene som hører til leveransene, er fylt ut på en slik måte at de ikke er til noen hjelp for å finne ut hvem som er avfallsprodusent, hva slags avfall det er snakk om eller hvilke egenskaper det har.

Eksempel: Verken driftsleder eller driftskoordinator på deponiet kunne gjøre rede for hva slags avfall som var levert jevnlig under varenummer 517 - Slam fra fettutskiller mellom 17.01 og 12.12 i 2019. Ifølge EAL-koden på tilhørende basiskarakteriseringsskjema var det slam fra olje/vann-separator. Ifølge avfallstoffnummeret på det samme skjemaet var det glass. Dette eksempelet viser at HAF ikke har et fungerende register over deponert avfall.

Avvik 5

Avfallsforskriftens kap. 9 vedlegg II var ikke gjort kjent/implementert i bedriften

Avvik fra:

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskrifta) §5 pkt. 1 og 2

Kommentarer:

Den systematiske svikten i mottakskontrollen (avvik 2) vitner om at ingen av de ansvarlige i HAF IKS kjenner kravene til mottakskontroll i regelverket godt nok. Dermed er heller ikke operatørene på deponiet blitt opplært i kravene for mottakskontroll. Etter internkontrollforskrifta er dere pliktige til å ha oversikt over de kravene som er særlig viktige for virksomheten, og sørge for at arbeidstakerne har tilstrekkelige kunnskaper om disse.

7. Anmerkninger

Følgende forhold ble anmerket under inspeksjonen:

Anmerkning 1

Rapporterte mengder deponert avfall i egenkontrollrapporten stemmer ikke overens med faktisk deponert avfall i 2019

Kommentarer:

Ifølge egenkontrollrapporten som HAF IKS sendte inn for 2019 over deponert avfall, er det kun fire typer avfall som ble deponert: 7250 asbest, 1681 uorganisk slam, 1615 gips og 1603 lett forurensede masser. Disse avfallstypene og mengdene stemmer ikke overens med det som er levert til deponi i 2019, ifølge leveranselistene.

8. Andre forhold

Avvikene som omhandler mottakskontrollen på Røssvoll, er så alvorlige at Fylkesmannen kommer til å pålegge dere å stenge deponiet inntil de ulovlige forholdene er rettet opp. Dette ble varslet muntlig på tilsynets avslutningsmøte den 16.10.2020. Dere vil motta et eget brev med pålegg om stenging av deponi.

9. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for inspeksjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven fra Fylkesmannen

Fremlagt dokumentasjon som ble benyttet for å verifisere faktiske forhold:

- Lister over enkeltleveranser til Røssvoll i 2019 per transportør per vare
- Basiskarakteriseringer i 2019